

# ІННОВАЦІЙНІ ТРЕНДИ, ПРАКТИКИ І ТЕХНОЛОГІЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА ПІВНІЧНОАМЕРИКАНСЬКОМУ РЕГІОНАХ

**Реєстраційний номер:** 0121U100246.

**Роки виконання:** 2021–2023 рр.

**Назва пріоритетного напрямку:** Розвиток світової і національних освітніх систем.

**Керівник наукового дослідження:** О.І. Локшина, д-р. пед. наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач відділу порівняльної педагогіки

## **Найістотніші наукові результати проведеного дослідження** (аналітичний етап):

**О.І. Локшина,**  
доктор педагогічних наук, професор,  
член-кореспондент НАПН України

- *проаналізовано* контекст розвитку загальної середньої освіти в країнах зарубіжжя;
- *охарактеризовано* виклики, які визначають характер розвитку шкільної освіти в європейському та північноамериканському просторах;
- *охарактеризовано* концептуальні орієнтири проблеми інновацій в освіті;
- *розкрито* сучасні політики держав Європи та США у галузі освітніх інновацій на рівні загальної середньої освіти;
- *виокремлено* інноваційні тренди в системах загальної середньої освіти в країнах Європи та США.

## **СТРАТЕГІЧНІ ДОКУМЕНТИ ЄС У ГАЛУЗІ СПРАВЕДЛИВОСТІ В ОСВІТІ**

**О.І. Локшина,**  
доктор педагогічних наук, професор,  
член-кореспондент НАПН України

*Розкрито*, що в умовах глобальних викликів сучасності, з якими стикається ЄС (мігранти, технологічна революція, пандемія COVID-19), інтенсифікується необхідність поглиблення стратегії із забезпечення справедливості в освіті. Справедливість в освіті розглядається з позиції інклюзії (чи всі учні отримують мінімальний обсяг якісної освіти) та рівності (чи не залежить успішність учнів від соціально-економічного становища). Таке бачення координується з позицією ОЕСР, у трактуванні якої справедливість в освіті означає, що особистісні або соціальні характеристики та обставини (стать, соціально-економічний статус, походження, вік, особливі потреби, місце проживання) не перешкоджають реалізації власного

освітнього потенціалу (рівність), та що всі особи набудуть принаймні мінімальний рівень знань та навичок (інклюзія).

*Охарактеризовано* стратегічні орієнтири ЄС щодо забезпечення справедливості в освіті, які окреслені зокрема в:

– Європейському фундаменті соціальних прав (2017), першим принципом якого проголошено, що кожна особа має право на якісну освіту впродовж життя, а третій принцип підкреслює, що кожен/кожна має право на рівне ставлення та можливості в освіті;

– Рекомендації Ради від 22 травня 2018 року щодо сприяння спільним цінностям, інклюзивній освіті та європейському виміру навчання, в якій підтверджено необхідність забезпечити ефективний рівний доступ до якісної освіти для всіх, що є незмінним для розбудови згуртованих суспільств;

– Висновках Ради від 16 червня 2020 року щодо протидії кризі COVID-19 в освіті та навчанні, де визнається, що одним з головних викликів пандемії є питання забезпечення інклюзії та рівного доступу до можливостей якісного дистанційного навчання;

– Повідомленні Комісії до Європейського Парламенту, Ради, Європейського економічно-соціального комітету та Комітету регіонів про досягнення Європейського освітнього простору до 2025 р. (2020). Вимір «Інклюзія і справедливість» нарівні з якістю, зеленою та цифровою трансформаціями, викладачами, вищою освітою, геополітичним виміром проголошено складовою Європейського освітнього простору. Для забезпечення проголошеного заплановано дотримання права особи на якісну освіту незалежно від соціально-економічного статусу; поглиблення гендерної чутливості; охоплення усіх дітей відповідного віку дошкільною освітою; імплементацію інклюзивних стратегій освіти впродовж життя для надання можливості молоді, яка зарано припинила навчання в школі, його відновити та вступити до вищої освіти.

*Зроблено висновок* про першочергову увагу ЄС до проблеми справедливості в освіті та про послідовну реалізацію системної стратегії щодо її забезпечення. Ця стратегія характеризується наскрізністю (імplementована у всі стратегічні документи), цілісністю (охоплює усі рівні освіти в координатах освіти впродовж життя), комплексністю, передбачаючи синергію рівності та інклюзії.

## **ДО ПИТАННЯ ПРО ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19**

***О.І. Локшина,***  
*доктор педагогічних наук, професор,*  
*член-кореспондент НАПН України*

*Констатовано*, що особливістю пандемії COVID-19 є глобальний рівень впливу на усі країни, незалежно від їх географічного розташування. Вона вражає людей незалежно від статі, віку, національності, соціального походження та економічного статусу. Відповідно глобальним є її характер впливу на освіту, що